

ЛЕКЦІЯ №5 «ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ОКРЕМИМ КАТЕГОРІЯМ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ ГРОМАДЯН»

ПЛАН:

1. Поняття державної соціальної допомоги, ознаки та види. Система державної соціальної допомоги. Правові підстави призначення. Особливості фінансування державної допомоги.
2. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію. Допомога малозабезпеченим.
3. Допомога у зв'язку з інвалідністю. Державна соціальна допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства. Допомога на догляд за інвалідами внаслідок психічного захворювання. Допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу.
4. Державна допомога сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами. Одноразова допомога при народженні дитини. Допомога для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням. Допомога на дітей самотнім матерям.
5. Поняття та особливості житлових субсидій. Правові засади призначення житлових субсидій. Субсидії на оплату житлово-комунальних послуг.
6. Поняття, особливості, суб'єкти спеціальної державної допомоги. Державна допомога особам, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Державна допомога ветеранам війни та праці.
7. Інші види державної соціальної допомоги: на поховання; особам, яким виповнилося 100 і більше років; біженцям; разова ветеранам війни; стипендії Президента України дітям журналістів; щомісячна дітям віком до 18 років, інфікованим вірусом імунодефіциту людини або хворим на СНІД; безкоштовне забезпечення продуктами дитячого харчування дітей перших двох років життя з малозабезпечених сімей

Соціальна допомога - один з видів соціального забезпечення. Вперше поняття допомоги було досліджене В.С.Андрєєвим. На його думку, допомоги - це всі, крім пенсій, грошові виплати аліментарного характеру з фондів для непрацездатних, які являють собою підтримку громадянам у встановлених законом випадках.

Характерні риси соціальної допомоги: підтримка громадян у встановлених законом випадках та виплата допомоги з фондів для непрацездатних, аліментарний характер допомоги.

Державна соціальна допомога порівняно новий вид соціального забезпечення. Державна соціальна допомога фінансується за рахунок коштів Державного або місцевих бюджетів.

Державна соціальна допомога не пов'язана із загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Найбільш поширеними видами є: державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам; допомога малозабезпеченим; допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства; допомога на догляд за інвалідами внаслідок психічного захворювання; державна допомога сім'ям з дітьми; субсидії на оплату житлово-комунальних послуг; державна допомога на поховання; інші види допомоги.

Отже, відповідаючи на дане питання, необхідно розкрити, які саме види державної соціальної допомоги передбачені законодавством, розкрити ці види, та визначити підстави та порядок надання окремих видів соціальної допомоги.

Відповідь на питання про Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію. Допомога малозабезпеченим, перш за все має ґрунтуватися на аналізі чинного законодавства, зокрема, Законі України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію та інвалідам" від 18.05.2004 року, що визначає правові засади надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, а також надання державної соціальної допомоги на догляд. А також положення Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" від 01.06.2000 року, що спрямований на реалізацію конституційних гарантій права громадян на соціальний захист -

забезпечення рівня життя не нижчого від прожиткового мінімуму шляхом надання грошової допомоги найменш соціально захищеним сім'ям.

Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам - щомісячна державна допомога, що надається відповідно до норм відповідного Закону у грошовій формі особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам;

Особа, яка не має права на пенсію, - особа, яка досягла віку 63 років та не має права на пенсію відповідно до чинного законодавства.

Призначаються такі види державної соціальної допомоги: державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам; державна соціальна допомога на догляд.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям – це щомісячна виплата, що надається малозабезпеченим сім'ям, у яких з поважних або незалежних від них причин середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законодавством для сім'ї. Вона виплачується у грошовій формі у розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

При відповіді на наступне питання слід враховувати положення наступних нормативних актів: Конвенція про допомоги по інвалідності, по старості і у зв'язку з втратою годувальника від 29.06.1967 року № 128; Закону України “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам” від 16.11.2000 року, що гарантує інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам право на матеріальне забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України та їх соціальну захищеність шляхом встановлення державної соціальної допомоги на рівні прожиткового мінімуму; Постанова КМУ від 02.08.2000 року № 1192 “Про надання щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним”.

Особливо важливе значення у відповіді на наступне питання відіграє Постанова КМУ від 27 грудня 2001 року № 1751 “Про затвердження Порядку

призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми», а також інші нормативно-правові акти.

Відповідно до законодавства громадянам призначаються такі види державної допомоги сім'ям з дітьми:

- 1) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;
- 2) одноразова допомога при народженні дитини;
- 3) допомога для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- 4) допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням;
- 5) допомога на дітей самотніми матерями.

Державні допомоги сім'ям з дітьми виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України, які передаються місцевим бюджетам у вигляді субвенцій.

При відповіді на наступне питання, перш за все необхідно надати визначення терміну “субсидія”, визначити коло нормативних актів, що регулюються підстави та порядок оформлення житлових субсидій в Україні, а також субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

Субсидії — це адресні безготівкові державні допомоги, які надаються громадянам для відшкодування витрат на оплату користування житлом або його утримання та комунальних послуг, а також на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Право на отримання адресної безготівкової субсидії для відшкодування витрат на оплату поширюється на громадян, які проживають у житлових приміщеннях: державного та громадського житлового фонду, в тому числі у гуртожитках, – на оплату користування житлом. приватного житлового фонду та фонду житлово-будівельних кооперативів – на оплату утримання житла; житлового фонду незалежно від форм власності – на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Для призначення субсидій громадяни подають до відділів (управлінь) субсидій заяву. Розмір субсидії не може бути більшим від розміру житлово-

комунальних платежів. При цьому власник або наймач житла повинен сплачувати визначений відсоток платежів.

Наступне питання передбачає необхідність визначення того, що є спеціальною державною допомогою, хто є суб'єктом отримання даної допомоги, а також порядок надання даної допомоги. Які особи відносяться до постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС, а також які особи відносяться до ветеранів війни та ветеранів праці.

Серед цих допомог необхідно виділити два їх види залежно від суб'єкта, який має на них право. Це – допомоги дітям та їхнім батькам, які постраждали внаслідок Чорнобильської аварії, а також допомоги та компенсації особам, які постраждали внаслідок цієї техногенної катастрофи.

Крім допомог потерпілим дітям та їхнім батькам, законодавством також передбачено виплата допомог та компенсацій особам, які віднесені до постраждалих осіб внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Компенсації за майно, втрачене у зв'язку з евакуацією, відселенням або самостійним переселенням, надаються один раз.

Особам, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, виплачуються також допомоги за шкоду, заподіяну здоров'ю.

При висвітленні наступного питання, необхідно визначити поняття кожної з категорії осіб, які отримують відповідні види допомог, окреслити коло спеціальних нормативно-правових актів, що регулюють дані питання, і на їх основі визначити підстави та порядок надання цих допомог.

До державних соціальних допомог належить і допомога на поховання. Державна допомога на поховання призначається і виплачується органами соціального захисту за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Допомоги особам, яким виповнилося 100 і більше років, виплачуються, коли місячний розмір їхньої пенсії не досягає визначеного законом прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Призначення допомоги здійснюють органи, які призначають пенсії. Виплата допомоги проводиться за рахунок коштів Державного бюджету.

Грошова допомога біженцям складається з одноразової грошової допомоги для придбання товарів першої потреби та одноразової грошової допомоги на відшкодування вартості переїзду до регіонального пункту тимчасового розміщення біженців.

Державною допомогою є також разова грошова допомога ветеранам війни. Вона передбачена Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Особливим видом державної допомоги в Україні є стипендії Президента України дітям журналістів. Право на стипендію мають діти до 18 років, а також діти-інваліди до 23 років.

Державною допомогою вважається і щомісячна державна допомога дітям віком до 16 років, інфікованим вірусом імунодефіциту людини або хворим на СНІД. Згідно із Законом України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».

Нарешті, ще одним видом державної допомоги можна вважати безкоштовне забезпечення продуктами дитячого харчування дітей перших двох років життя із малозабезпечених сімей. Вона виплачується у натуральному вигляді.

Повідомлення про призначення державної соціальної допомоги або відмова у її призначенні надається заявникові у письмовій формі разом з поясненням порядку її оскарження.